

LINUX

LINUX IS NOT UNIX

Jądro linuxa

LINUX KERNEL

O'REILLY

Daniel P. Bovet & Marco Cesati

- 1991 – Linus Torvalds
  - Intel 80386, inne architektury: Alpha, SPARC, Motorola MC680x0, PowerPc, IBM System/390
  - Kod źródłowy dostępny w ramach licencji GNU (<http://www.kernel.org>)
- Kod źródłowy Linuksa
  - 4500 plików w C i asemblerze
  - w 270 podkatalogach
  - 2 000 000 linii kodu
  - 58MB na dysku (książka – 2MB)

„Dijkstra prawdopodobnie mnie nienawidzi” [L. Torvalds]

jądro Linuksa a jądra uniksowe

- Monolityczne – jak większość komercyjnych odmian Uniksa
- Dobre wsparcie dla modułów. Tradycyjne jądra kompilowane i łączone statycznie; dynamiczne ładowanie pewnych modułów (sterowniki urządzeń)
- używa wątków jądra w ograniczonym zakresie. Niektóre nowoczesne jądra bazują na wątkach jądra
- Wsparcie dla aplikacji wielowątkowych (procesy lekkie)
- Jądro bez wywłaszczania
- Wsparcie dla SMP (Symetryczna wieloprocessorowość)
- Standardowy system plików prosty, można przenieść JFS, XFS

Zalety Linuksa

- Darmowy
- GPL – można modyfikować kody
- Działa na prostych, tanich platformach sprzętowych
- Szybki, w pełni wykorzystuje możliwości sprzętu
- Stabilny – rzadko zdarzają się błędy
- jądro może być bardzo małe
- Kompatybilny z różnymi so
  - Montowanie różnych systemów plików
  - Biblioteki do uruchamiania programów napisanych dla innych systemów
- Dobre wsparcie, szybko dostępne sterowniki

- Wielozadaniowość
- Wielodostęp
- Wieloprocessorowość (od.2.0)

Wersje jądra Linuksa

stabilne

- 2.2.14
- 2.6 (2003r)
- 2.6.11.x
- 2.6.39

3.0 (2011)

3.5,....3.16

4.0

5.0

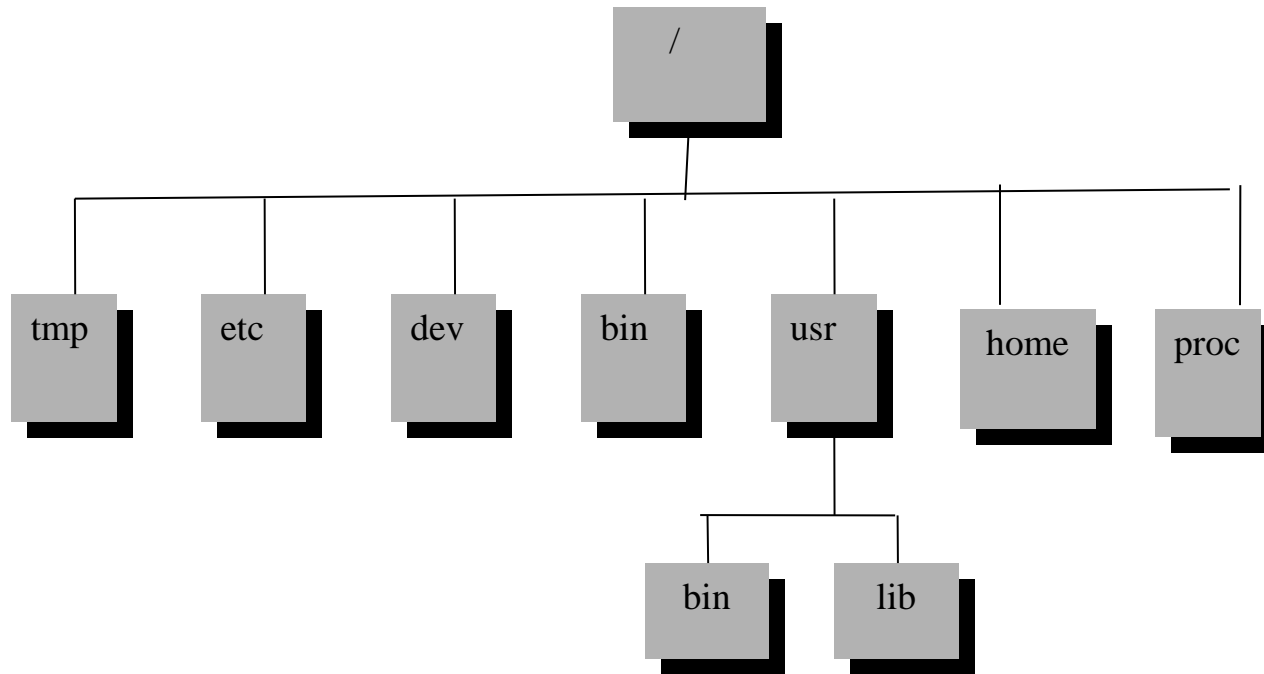
rozwojowe

2.3.51

3.4-rc1

- Jądro
- Powłoka
- System plików
- Programy użytkowe

ułatwienia

<tab>

<Ctrl+d>

↑ ↓

pol1;pol2

pol1 \

arg1 \

arg2

~/.....

\$HOME

pliki ukryte

.nazwa

ls -a

metaznaki

*

?

[...]

maskowanie \

polecenie_opcje_argumenty

passwd

pwd

clear

cal

who

touch

ls -ld

tree

cd

mkdir

mkdir -p

cat

more

less

head

tail

wc

cut

sort

touch

rm

rmdir

rm -r

mv

cp

cp -r /katalogi

cp a1 a2 a3

-i

```
[anka@mars anka]$ ls -la
```

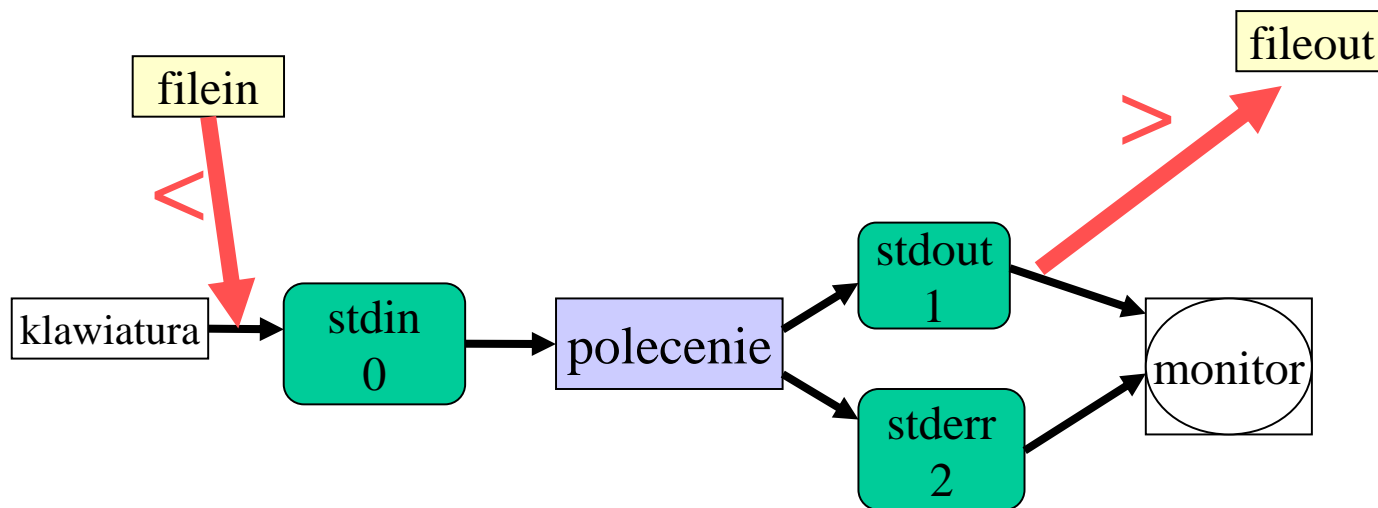
```
total 188
```

drwx-----	12	anka	workers	4096	Sep 15 08:56	.
drwxr-xr-x	22	root	root	4096	Sep 29 09:13	..
-rw-r--r--	1	anka	workers	788	May 17 16:37	A.c
-rw-r--r--	1	anka	workers	0	Mar 12 2004	.addressbook
-rw-----	1	anka	workers	4210	Oct 7 17:38	.bash_history
-rw-r--r--	1	anka	workers	24	Sep 22 2003	.bash_logout
-rw-r--r--	1	anka	workers	191	Sep 22 2003	.bash_profile
-rw-r--r--	1	anka	workers	124	Sep 22 2003	.bashrc
-rw-r--r--	1	anka	workers	755	May 17 16:36	B.c

typ pliku: -, d, b, c, l, s, p

Przekierowania <, >, >>

cat <plik

cat <plik1 > plik2

cat plik 1>wynik 2>&1

cat>plik

cat plik 2>/dev/null

ls -l >plik /rozmiar pliku

cat>>plik

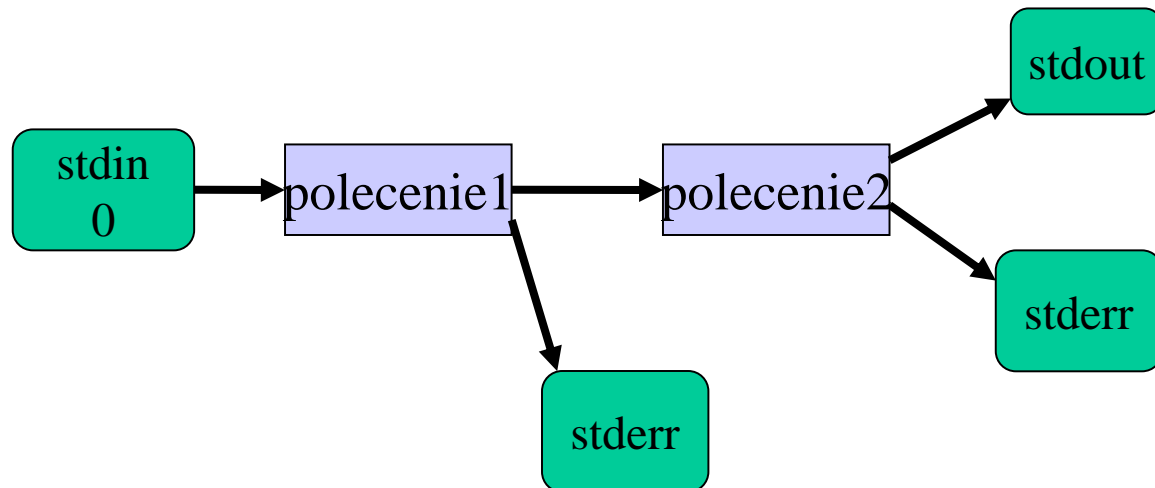
cat plik 1>wynik 2>blad

cat plik>plik

.....>& plik

Potoki |

polecenie1|polecenie2

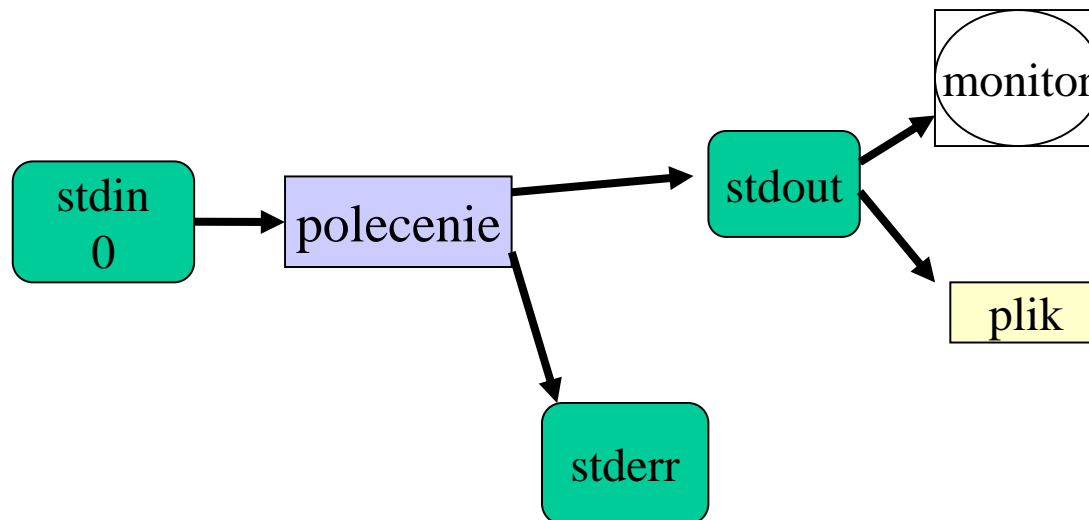

ls -l|more

who|wc -l

tee

```
polecenie1|tee plik
```



```
cat plik1 plik2|sort|cat -n|tee wynik
```

```
cat plik1 plik2|sort|cat -n>wynik
```

Porównywanie plików

cmp

diff patch

diff -u plik1 plik2>lata

patch<lata

patch -R <lata

wyszukiwanie

- Ciągu znaków w pliku(ach)

grep opcje wzorzec plik

- Plików wg. atrybutów

which

whereis

find kat_startowy opcje kryterium

grep

wzorzec

.

[a-z]

^..... - początek

.....\$ - koniec

[^...] - negacja

„.....” ‘.....’

\\ - lub

opcje

-i – ignor. wlk. liter

-v - inwersja

-c – zlicza linie

-n – numeruje linie

```
grep ^[^d-] plik
```

```
ls -l|grep ^[^d-]
```

```
grep -v ^[cC] plik.f>plikbk.f
```

```
grep '\.$' plik
```

```
grep 'int\\|long' *.c
```

find kat_start { opcja kryterium }

Opcje:

- name
- type [dfbcs]
- size [+ -]n[bcwk] np.. -100c
- mtime [+ -]n
- atime
- user
- perm [+ -]sugo s,u,g,o - <0;7>
- exec np. -exec cat { } \;
- ok
- newer

operatory logiczne: -a; -o; !

find . -type l -o -type f

Pomoc

man

whatis

apropos

info

katalog

nazwa	nr i-węzła
plik1	1099
plik2	1080
plik3	1065

i-węzeł

- typ pliku:
  - **-** – plik zwykły,
  - **d** – katalog,
  - **p** – łącze nazwane FIFO,
  - **b** – plik specjalny blokowy,
  - **c** – plik specjalny znakowy,
  - **l** – link symboliczny,
  - **s** – gniazdo (semafor),
- identyfikator właściciela oraz grupy pliku,
- prawa dostępu,
- rozmiar pliku w bajtach/porcjach 512B (32bity);
pow(2,41) - max. rozmiar pliku
- ostatni czas dostępu, modyfikacji,
- czas utworzenia i skasowania,
- liczba dowiązań,
- liczba bloków dyskowych zajmowanych przez plik,
- adresy dyskowe (12+3)---ext4 – 4 extenty

linki

- **twarde**

ln plik linktw (liczba dowiązań, numery i-węzłów,
ograniczenia)

- **symboliczne**

ln -s plik linksymb (atrybuty linku, link do katalogu, linku)

ln -s kat kat2

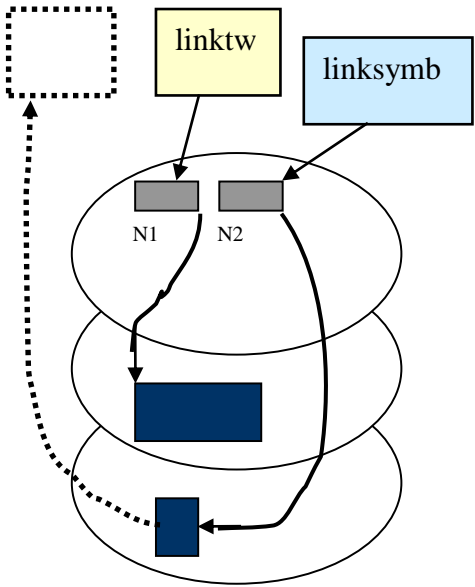
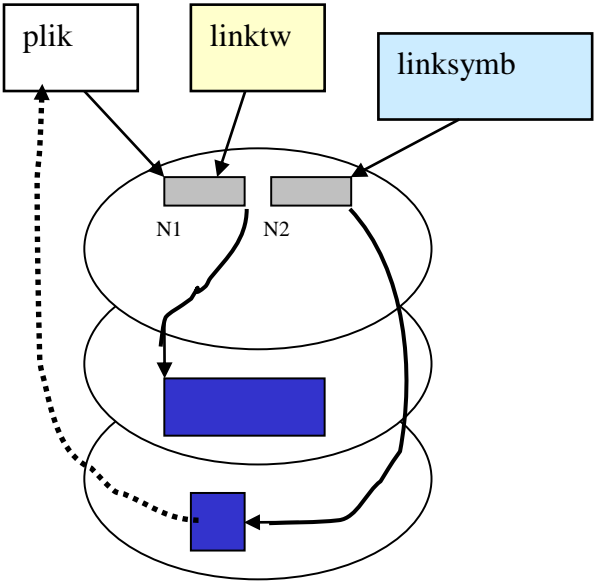
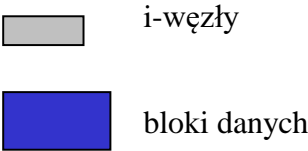
ls kat2

ls -l kat2

cd kat2

In plik linktw

In -s plik linksymb

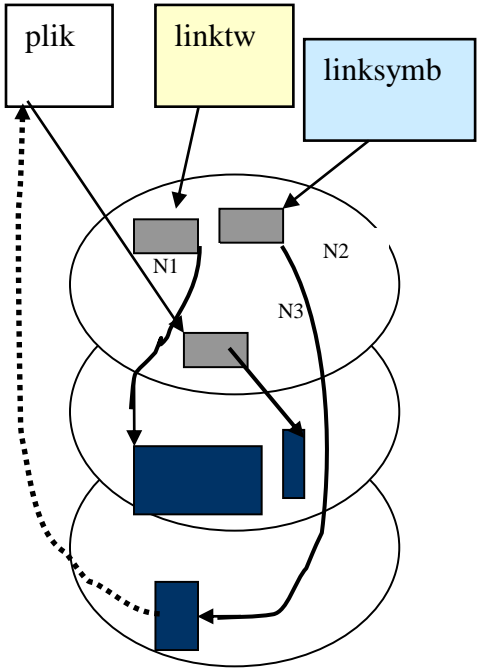

rm plik

cat > plik

.....

<ctrl+d>

atrybut	link twardy	link symboliczny
typ	-	1
rozmiar	jak plik	=długości nazwy
nr i-węzła	jak plik	nowy
ograniczenia	pliki zwykłe w tym samym file systemie	brak

Prawa dostępu

DO PLIKU

- r** - oglądanie zawartości pliku, prawo do kopiowania
- w** – zezwolenie na modyfikację zawartości
- x** – prawo do uruchomienia pliku wykonywalnego

DO KATALOGU

- r** – umożliwia przeszukiwanie zawartości katalogu, jest interpretowane jako prawo wypisywania zawartości (komenda **ls**)
- w** – umożliwia modyfikowanie zawartości katalogu, dodawanie oraz usuwanie plików z katalogu
- x** – pozwala na dostęp do plików zapisanych w nim oraz na wejście do danego katalogu – uczynienie go katalogiem bieżącym (komenda **cd katalog**)

chmod **7777** plik

rozszerzone prawa dostępu do pliku

rwXrWxrWx

s

SUID

s

SGID

t

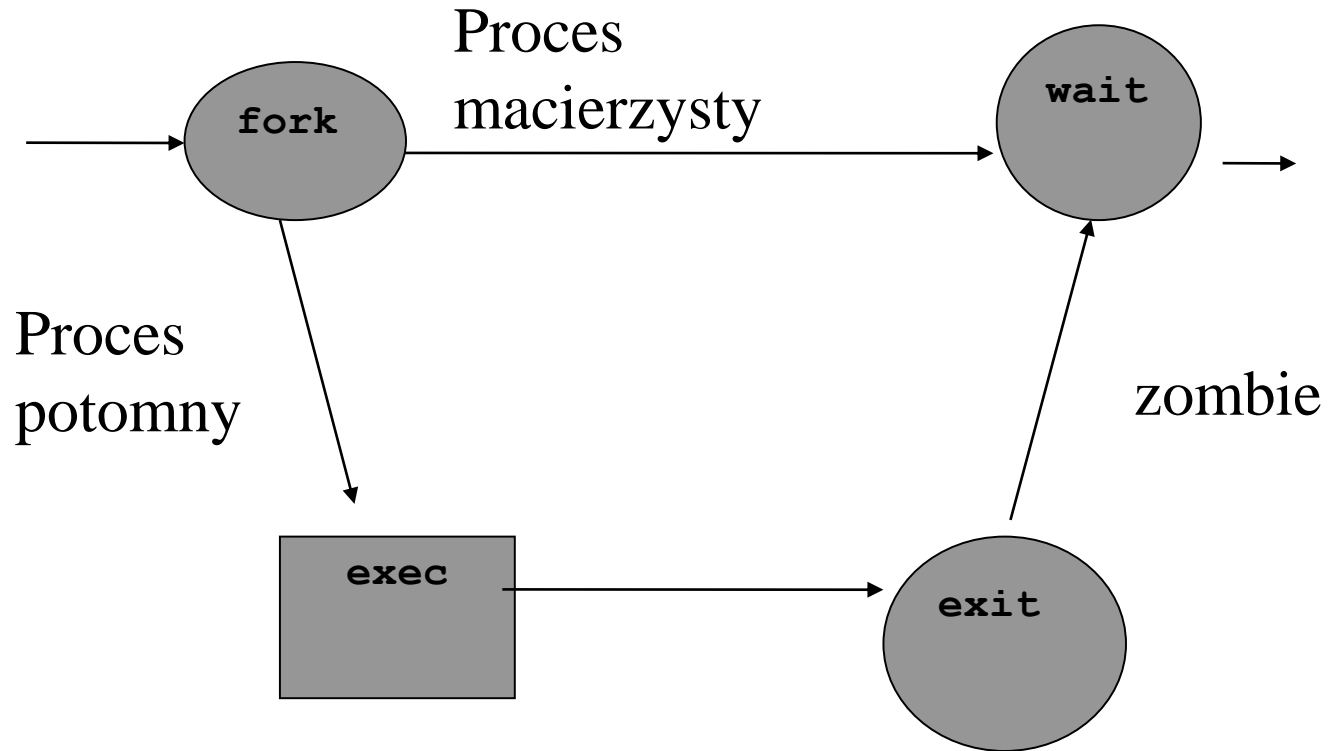
sticky
bit

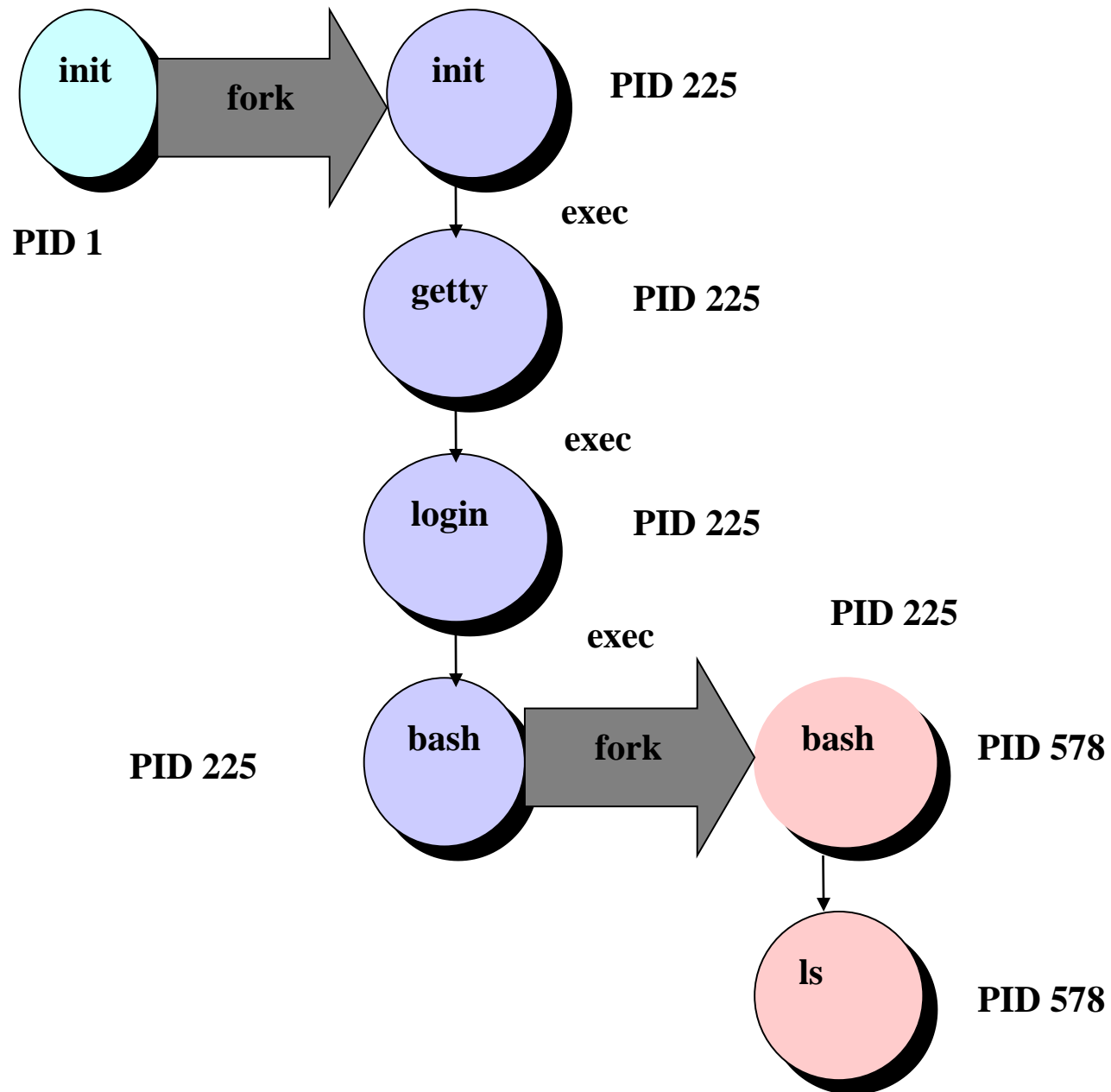
```
chmod u+w,og+r-w plik
```

```
chmod a=rw plik
```

```
chmod o= plik
```

PROCESY

Atrybuty procesu

PID–identyfikator procesu (process ID)

PPID–identyfikator procesu przodka

UID–identyfikator użytkownika, który proces uruchomił (jest on właścicielem procesu)

EUID–efektywny identyfikator użytkownika (effective user ID), który określa jakie prawa przysługują danemu procesowi

RUID–rzeczywisty identyfikator użytkownika (real user ID), który rozpoczął proces; RUID różni się od EUID, jeżeli uruchomiony program miał ustawione rozszerzone prawa dostępu – SUID (s zamiast x na pozycji użytkownika)

RGID–rzeczywisty identyfikator grupy użytkownika (real group ID)

EGID–efektywny identyfikator grupy użytkownika (effective group); Effective Group ID – różni się od RGID, jeśli uruchomiono program z ustawionym prawem SGID (s zamiast x na pozycji grupy)

TIME–czas trwania

TTY–terminal

COM, CMD–faktyczne polecenie, które uruchomiło proces

NI–Liczba **nice** mająca wpływ na priorytet procesu, określa poziom uprzejmości procesu

PRI–aktualny priorytet procesu (obliczany dynamicznie)

SIZE–wielkość pamięci wirtualnej procesu

RSS–wielkość użytej pamięci rzeczywistej

STIME–czas rozpoczęcia procesu.

Atrybuty procesu-cd.

STAT—aktualny stan procesu;

R – run (działający),

S – sleep (uśpiony),

D – oczekujący na operację dyskową,

T – stopped lub traced (zatrzymany lub śledzony),

Z – zombie (proces, który zakończył swoje działanie, zwolnił wszystkie używane zasoby, ale nie otrzymał potwierdzenia przyjęcia sygnału zakończenia od procesu rodzica)

Status dodatkowo może być oznaczony symbolami:

W—nie ma strony zaalokowanej w pamięci operacyjnej,

L —ma stronę w pamięci,

< —wysoki priorytet,

N —obniżony priorytet

ps aux

ps l

ps -U *user*

ps -eo pid,ppid,user,ruid,euid,cmd --sort pid

top (interakcyjne - r,h,k,q)

kill -l - lista sygnałów

kill -9 *pid*

echo \$? /128+*nr sygnału*

sygnały

- 1 – SIGHUP
- 2 – SIGINT ctrl+c
- 3 – SIGQUIT ctrl+\
- 9 – SIGKILL
- 14 – SIGALARM
- 15 – SIGTERM
- 19 – SIGSTOP ctrl+z

procesy

- Interakcyjne
  - Pierwszoplanowe
  - Tła
- Wsadowe
- Demony

Procesy pierwszoplanowe i tła

polecenie &

jobs

fg %*n*

bg %*n*

<ctrl+z> ; bg %

<del> - usuwa proces tła

<ctrl+c> - usuwa proces pierwszoplanowy